

K fotografii: Na přelomu roku přibyl do rodiny uživatelů aplikace e-manažer Český Těšín. (foto: PORSENA o.p.s.)

ÚVODNÍ SLOVO

UVNITŘ NAJDETE

Může být rok 2013 rokem energetického managementu?

V letošním roce nejspíše čeká městské a obecní rozpočty další zatěžkávací zkouška

a mnohdy tak i rozhodování, jak vybrat z potřebných investičních akcí ty nejvíce potřebné, které veřejné služby omezit a kde lze ještě finanční prostředky ušetřit, aby to nemělo zásadní vliv na život města či obce.

Jednou z oblastí, kde lze systematicky vytvářet úspory aniž by to mělo vliv na kvalitu místní správy je spotřeba energie. Jak ukazuje zkušenost z mnoha českých měst a obcí, je zde stále velký potenciál a především potenciál průběžně realizovatelný mnohdy i bez potřeby investičních prostředků.

V průměru vydávají municipalita za energii okolo 10 % provozních výdajů. V uplynulých letech se mnohým z nich podařilo snížit náklady pomocí výběru dodavatele elektřiny a plynu, ale dnes již je zřejmé, že tento potenciál finančních úspor je pro další roky v podstatě vyčerpaný. Proto se také mnohá z měst vydávají na cestu systematického energetického managementu a hledají cesty k dosahování absolutních úspor energie.

Aktuálně panuje nejistota ve věci zpracování průkazů energetické náročnosti budov (PENB), která se pro města a obce stávají ze zákona povinností od letošního července a v některých případech i dříve.

- 1 Může být rok 2013 rokem energetického managementu?
- 2 Co je nového v aplikaci e-manažer
- 3 Zavádění systematického managementu hospodaření energií podle ČSN EN ISO 50001
- 4 Program EFEKT 2013
- 6 Další rozvoj metody EPC - podpora i v roce 2013
- 7 Průkazy energetické náročnosti budov (průkazy ENB)
- 7 Co přinese rok 2013 nového v Paktu starostů a primátorů

Dle našeho odhadu se jedná nejméně o polovinu všech budov v majetku měst a obcí, kterých se tato povinnost týká již letos.

Vynaložené náklady na zpracování průkazů by měly být využity efektivně a poctivě a odborně správné zpracování PENB může významně napomoci jednak ve zmapování stavu budov a vymezení priorit v jejich správě do budoucna. Současně je možné je využít k pasportizaci obecního majetku a ještě lépe, k nastartování energetického managementu.

Další možností dosahování významných úspor energie je aplikace metody EPC.

Tato metoda nabízí jednoznačně nejvýhodnější řešení, je-li potřeba řešit

a to ať již zateplených, na zateplení čekajících nebo budov, které nelze jednoduše nebo vůbec zateplit.

V každém případě je možné úspor docílit průběžně zavedením systematického energetického managementu. Narozdíl od projektů EPC, které obvykle lze aplikovat jen na některých budovách v majetku města má takto město pod kontrolu veškerý svůj majetek.

K většímu rozšíření principů energetického managementu může pomoci dotační podpora programu EFEKT vyhlášená ministerstvem průmyslu a obchodu.

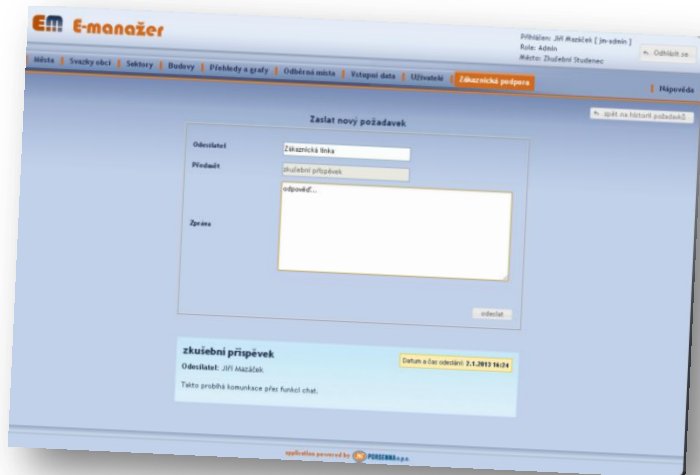
Ke všem výše nastoleným tématům naleznete v tomto vydání newsletteru podrobnější informace.

Přeji užitečné čtení a vše dobré do roku 2013.

Miroslav Šafařík,
ředitel PORSENA o.p.s.

ZPRAVODAJ APLIKACE E-MANAŽER

Co je nového v aplikaci e-manažer

Pořízení aplikace a její provoz tak nemusí znamenat pro obce významnější zatížení jejich rozpočtů. Jde především o budovy úřadů, škol a školek, zdravotnických středisek, případně knihoven, kulturních domů a dalších.

Motivací pro jednotlivé obce je získání uceleného přehledu o výši a struktuře spotřeby ve svých budovách za příznivou cenu, jelikož o náklady se správou se podělí všechny obce.

Pro místní akční skupiny je v tomto ohledu velká příležitost zavést pro své členy energetický management včetně společné osoby energetického manažera.

Jednou z předností koncepce aplikace je, že se jedná o aplikaci s otevřenou architekturou. To umožňuje její kontinuální vývoj, respektive začleňování nových funkcí v reálném čase. Aplikace je doplňována o nové funkce v souladu s plánem vývoje se zapracováním podnětů od jednotlivých uživatelů.

Svazek obcí

Aplikace e-manažer již není určena jen pro jednotlivá města a obce, využívat ji mohou i svazky obcí, případně měst. První lokalitou, kde je tento model testován, je svazek obcí v rámci místní akční skupiny Opavsko. V tomto svazku je sdruženo několik desítek obcí, které celkem spravují více než 350 budov.

Zákaznická podpora

Čerstvou novinkou v naší aplikaci je **funkce zákaznické podpory**. Tato funkce se nachází v pravé části hlavního uživatelského menu. Umožňuje každému energetickému manažerovi vznést dotaz na zákaznickou linku přímo z prostředí aplikace e-manažer.

Uživatel tak nemusí hledat telefon nebo

přepínat mezi jednotlivými okny, aby mohl vznést dotaz e-mailem.

Funkční úpravy

Průběžně dochází i k drobným úpravám, které mají za účel vylepšit práci s aplikací a týkají se například grafických úprav, rozšíření možností editace apod.

V této souvislosti bychom Vás rádi požádali, abyste své případné náměty na další zlepšení zasílali prostřednictvím kontaktního formuláře zákaznické podpory nebo na kontaktní adresu e-manazer@porsenna.cz, abychom Vám nadále mohli vycházet vstříc, i co se zvyšování uživatelského komfortu týče.

ENERGETICKÝ MANAGEMENT V PRAXI

Zavádění systematického managementu hospodaření energií podle ČSN EN ISO 50001

Pro kraje a statutární města do 28.2.2013 s dotací

Účelem zavádění systému je snížení energetické náročnosti provozu dané organizace.

Hlavní myšlenka normy je proto založena na předpokladu, že organizace bude pravidelně přezkoumávat a hodnotit svůj systém managementu hospodaření energií s cílem identifikovat a zavádět příležitosti k jeho zlepšování. Organizacím je **poskytována volnost v zavádění systému managementu hospodaření energií** - měřítko, rozsah a časové hledisko neustálého zlepšování jsou stanovovány organizací podle místních podmínek.

Norma ČSN EN ISO 50001 je použitelná pro jakoukoli organizaci, která má zájem při

hospodaření energií postupovat systematicky.

Základem je formulace dlouhodobé energetické politiky organizace, vedení agend v souladu se svou energetickou politikou a následně je tento fakt formou certifikátu prokazován třetím stranám.

V případě municipalit je aktuálně možnost využít dotaci na zavedení ČSN EN ISO 50001 z programu EFEKT pro kraje a statutární města ve výši 300 000 Kč (viz článek EFEKT 2013 str.4).

Organizace, v tomto případě kraj nebo město má dvě možnosti, jak systém zavést:

1. Pokud má organizace zájem o certifikát vydávaný externí organizací resp. akreditovaným certifikačním orgánem, musí plnit požadavky uvedené normy a podstoupit proces certifikace.
2. Organizace, která hodlá plnit požadavky normy, ale nemá zájem obdržet certifikát vydaný nezávislou společností, může namísto certifikace provést sebehodnocení a prohlášení o shodě.

Jednotlivé kroky zavádění systematického managementu hospodaření energií lze shrnout v následujících bodech:

- **Odpovědnost managementu** - vrcholové vedení, energetická politika, jmenování představitele a týmu energetického managementu, poskytování zdrojů pro systém managementu hospodaření energií, cíle a cílové hodnoty, EnPI (ukazatel energetické náročnosti), měření a podávání zpráv, přezkoumání systému managementu.
- **Energetické plánování** - v souladu s energetickou politikou, právní a další požadavky, přezkoumání spotřeby energie, výchozí stav spotřeby energie, EnPI, energetické cíle a cílové hodnoty, akční plán managementu hospodaření energií.

- **Zavádění a provoz** - kompetence, výcvik a vědomí závažnosti jakékoli osoby pracující jménem společnosti, komunikace, dokumentace, řízení dokumentů, řízení provozu, návrh, nakupování energetických služeb, produktů, vybavení a energie.
- **Kontrola** - monitorování, měření a analýza, hodnocení shody s právními předpisy, interní audit, neshody, nápravy, nápravná a preventivní opatření, řízení záznamů, přezkoumání systému managementu (vstupy a výstupy).

Účinným nástrojem, který pomůže usnadnit pravidelné sledování a vyhodnocování systému managementu hospodaření energií, je také aplikace e-manažer. Tato průběžně zdokonalovaná aplikace umožňuje jednoduchým způsobem sledovat energetická data o vybraných budovách a zařízeních,

sledovat pravidelné záznamy stavů jednotlivých měřidel a získat vyhodnocování dat v podobě přehledných tabulek a grafů. Na základě dat evidovaných v aplikaci e-manažer je možné také definovat v souladu s požadavky normy tzv. výchozí stav nebo vypočítat ukazatel energetické spotřeby a podobně.

Společnost PORSENNA o.p.s. při zavádění systematického managementu hospodaření energií využívá svých zkušeností z dosavadní spolupráce s městy a obcemi, zpracování energetických plánů a akčních plánů, energetických auditů a z provozování aplikace e-manažer.

INFORMAČNÍ SERVIS

Základní údaje o programu EFEKT 2013

Program EFEKT je vyhlašován Ministerstvem průmyslu a obchodu. Je zaměřen na realizaci energeticky úsporných opatření v oblasti výroby a spotřeby energie, na vyšší využívání obnovitelných a druhotných zdrojů energie a na rozvoj kombinované výroby elektřiny, tepla a chladu.

Rozpočet programu EFEKT pro rok 2013 je 30 mil. Kč.

Dotace může být poskytnuta mimo jiné **obcím (také jejich sdružením), městským**

částem, společnostem v jejich vlastnictví, krajům, zájmovým sdružením apod., viz typ žadatele u každé aktivity.

Žádosti o dotaci je možné podat **do 28. února 2012.**

Výše podpory a její maximální výše jsou patrné z posledních dvou sloupců tabulky.

Příjemce dotace je povinen realizovat akci (konkrétní projekt) dle termínu uvedeného v Rozhodnutí o dotaci, max. do 24 měsíců od jeho vydání.

Program EFEKT 2013

Jak o dotaci požádat

Kontaktujte nás a my Vám pomůžeme se zpracováním žádosti i přípravou následných projektů: ops@porsenna.cz, tel.:241 730 336.

Vybrané podporované aktivity jsou uvedeny v následující tabulce.

Aktivita	Typ žadatele	Maximální výše podpory	
		tis. Kč	% uznatelných nákladů
Energetický audit	Obce do počtu 500 obyvatel	30	40
Komplexní opatření ke snížení energetické náročnosti veřejného osvětlení	Obce, městské části, společnosti vlastněné 100% obcí či městskou částí	2000	40
Rekonstrukce otopné soustavy a zdroje tepla v budově	Kraje, obce, městské části, soc. a zdrav. zařízení, školy, BD, podnikatelé	2000	40
Zařízení k využití tepelné nebo tlakové odpadní energie	Kraje, obce, městské části, soc. a zdrav. zařízení, podnikatelé	2000	40
Zavedení systematického managementu hospodaření energií podle ČSN EN ISO 50001	Kraje, statutární města	300	80
Příprava energeticky úsporných projektů řešených metodou EPC	Kraje, obce, městské části, společnosti vlastněné 100% obcí nebo městskou částí	100	80

Oblast podpory	Aktivita	Typ žadatele	Maximální výše podpory		Uzávěrka podání
			tis. Kč	% uznatelných nákladů	
Plán úspor	A.1 Energetický audit	Obce do počtu 500 obyvatel	30	40	28.2.2013
Úspory energie	B.1 Komplexní opatření ke snížení energetické náročnosti veřejného osvětlení	Obce, městské části, společnosti vlastněné 100% obcí či městskou částí	2000	40	28.2.2013
	B.2 Úspory energie ve výrobních průmyslových procesech	Podnikatelé	2000	40	28.2.2013
	B.3 Rekonstrukce otopné soustavy a zdroje tepla v budově	Kraje, obce, městské části, soc. a zdrav. zařízení, školy, BD, podnikatelé	2000	40	28.2.2013
	B.4 Zařízení k využití tepelné nebo tlakové odpadní energie	Kraje, obce, městské části, soc. a zdrav. zařízení, podnikatelé	2000	40	28.2.2013
Energetické poradenství	C.1 Energetická konzultační a informační střediska (EKIS)	Obce, městské části, podnikatelé, zájmová sdružení	300	100	28.2.2013
Propagace a vzdělávání	D.1 Kurz, seminář v oblasti energetiky	Podnikatelé, komory, obce, městské části, VŠ, zájmová sdružení	150/den	80	28.2.2013
	D.2 Publikace, příručky a informační materiály v oblasti energetiky	Podnikatelé, komory, obce, městské části, VŠ, zájmová sdružení	300	100	28.2.2013
Energetický management	E.1 Zavedení systematického managementu hospodaření energií podle ČSN EN ISO 50001	Kraje, statutární města	300	80	28.2.2013
	E.2 Příprava energeticky úsporných projektů řešených metodou EPC	Kraje, obce, městské části, společnosti vlastněné 100% obcí nebo městskou částí	100	80	28.2.2013
Specifické a pilotní projekty	F.1 Projekty vzdělávání a studie	Podle znění výzvy	3000	100	Vyhlášení dle potřeb MPO

Celé znění programu EFEKT 2013 naleznete na <http://www.mpo-efekt.cz/cz/programy-podpory/37410>.

Další rozvoj metody EPC - podpora i v roce 2013

Společnost PORSENNA o.p.s.

se v roce 2012 stala členem **Asociace poskytovatelů energetických služeb (APES)**, jejíž snahou je zvýšení kvalitativní úrovně energetických služeb se zárukou (EPC - Energy Performance Contracting). O této metodě realizace a financování energetických úspor jsme psali již v minulém čísle našeho Newsletteru. Ve stručnosti lze metodu EPC charakterizovat jako zaručení předpokládaného snížení spotřeby energie, které se projeví v úsporách provozních nákladů, použitých na splácení původní investice.

Jaké jsou priority APES:

- reprezentovat a hájit oprávněné zájmy poskytovatelů energetických služeb na českém trhu i ostatních zvláště evropských zemích,
- aktivně přispívat k dlouhodobému rozvoji energetických služeb v ČR,
- určovat a sladovat standardy energetických služeb v ČR,
- propagovat energetické služby ve veřejném ale i soukromém sektoru.

Společnost PORSENNA o.p.s. zastává v této asociaci pozici odborné poradenské a konzultační společnosti, která zájemce o aplikaci energetických úspor se zárukou provede přípravou výběrového řízení na realizátora služeb (tzv. ESCO firmu).

Součástí těchto služeb je analýza potenciálu aplikace metody EPC na objektech v majetku investora a výběr nejvhodnějších objektů, příprava odborné části výběrového řízení na ESCO firmu, příprava a návrh smlouvy mezi investorem a ESCO firmou a spolupráce při výběru nejvhodnějšího partnera pro realizaci energeticky úsporných opatření. Naším úkolem je tudíž především připravit

Mezinárodní konference „Úspory energie a metoda EPC“, která se konala 27. listopadu 2012 v Praze, se účastnila řada odborníků a politiků v čele s eurokomisařkou pro otázky klimatu, paní Connie Hedegaard. Videozáznam přednášek z celého konferenčního dne je k dispozici zde: <http://www.apes.cz>. Další informace o metodě EPC a příkladech její aplikace v praxi se dozvíte z webových stránek www.sluzby-epc.cz.

odbornou část a zajistit kvalitativní úroveň výběrového řízení.

Významným úspěchem APES, bylo uspořádání mezinárodní konference **Úspory energie a EPC**, jejímiž hosty byly například **Connie Hedegaard**, eurokomisařka pro otázky klimatu, Tomáš Chalupa, ministr životního prostředí, zástupci ministerstev a celá řada českých i zahraničních odborníků. Cílem konference bylo poukázat na neuspokojivý stav v oblasti energetické efektivity budov v České republice v soukromém i státním vlastnictví a navrhnout řešení problému, jehož výsledkem je snížení nákladů na energii

v řádech stovek milionů korun a současně snížení ekologické zátěže.

Jistým úspěchem této asociace je i tlak na podporu realizace projektů EPC ve veřejném sektoru, který vyústil v zařazení podpory aplikovatelnosti metody EPC v dotačním titulu ministerstva průmyslu a obchodu EFEKT.

Již druhým rokem je možné v tomto programu žádat finanční podporu ve výši až 100 tis. Kč na přípravu energeticky úsporných projektů řešených metodou EPC. Oprávněnými žadateli jsou kraje, obce, městské části, společnosti vlastněné 100% obcí nebo městskou částí.

Průkazy energetické náročnosti budov (PENB)

Povinná energetická certifikace veřejných budov

Stávající veřejné budovy s podlahovou plochou nad 500 m² musí mít PENB zpracovaný od 1. července 2013, pro veřejné budovy nad 250 m² od 1. července 2015.

V první řadě je nutné definovat pojem Orgán veřejné moci. Pravděpodobnou definici můžeme nalézt v zákoně č. 300/2008 Sb. v §1). V podstatě se jedná o úřady zajišťující funkce veřejné správy, a to včetně přidružených organizací (např. zdravotní pojišťovny a komory). V tomto zákoně jsou konkrétně zmíněny tyto orgány:

- státní orgány
- orgány územně samosprávných celků
- Pozemkový fond České republiky a jiné státní fondy
- zdravotní pojišťovny
- Český rozhlas a Česká televize
- samosprávné komory zřízené zákonem
- notáři a soudní exekutoři

K zákonu č.318/2012 Sb., který vešel v platnost 1. 1. 2013, se v současné době připravuje prováděcí vyhláška. Ta by měla nahradit stávající platnou vyhlášku č. 148/2007 Sb. o energetické náročnosti budov.

Předpokládaný termín platnosti nové prováděcí vyhlášky je 1. 4. 2013. V termínu mezi 1. 1. 2013 a 1. 4. 2013 se tak dostáváme do stavu, kdy platí nový zákon č. 318/2012 Sb., ale současně původní vyhláška č. 148/2007 Sb., která není s tímto zákonem plně kompatibilní.

Podle portálu www.prukaznadum.cz je účinnost prováděcí vyhlášky navržena až od 1.4.2013.

Dle prohlášení Ministerstva průmyslu a obchodu tak bude Státní energetická inspekce po tuto přechodnou dobu nebude povinnosti kontrolovat či udělovat sankce.

Nově připravovaná vyhláška sebou však přináší významné pozitivní změny v hodnocení energetické náročnosti objektu a její interpretaci v rámci PENB. Tyto změny přinesou vyšší vypovídací hodnotu samotného průkazu, omezí možnost manipulace s výsledky v průběhu hodnocení a zvýší jeho transparentnosti.

V souvislosti s přípravou výběrového řízení na zpracovatele PENB je tak zcela zásadní definování zadávací dokumentace. Ta by měla obsahovat především požadavek na zpracování dle zákona č. 318/2012 Sb. a nově připravované prováděcí vyhlášky. Dále by měla obsahovat seznam dostupné dokumentace k jednotlivým objektům. Neměl by chybět ani požadavek na fyzickou prohlídku objektu, která je v případě nedostatečné úrovně podkladů nezbytná.

Definování základních požadavků usnadní výběr kvalifikovaného zpracovatele a dodržení požadované kvality a úrovně zpracovaného PENB. **Pouze PENB zpracovaný dle nové prováděcí vyhlášky (od 1. 4. 2013) bude mít důležitou vypovídající hodnotu a tedy i skutečný odraz ve snižování energetické náročnosti budov.**

Takto zpracovaný PENB lze následně využít k monitoringu reálné spotřeby energie a jejich přepočtu na dlouhodobý klimatický normál v aplikaci e-manažer. Spotřeby energie v jednotlivých letech tak budou vzájemně porovnatelné i s referenčním stavem, který stanoví nová podoba PENB (po 1. 4. 2013).

Co přinese rok 2013 nového v Paktu starostů a primátorů

Potřeba chránit klima a vytvářet podmínky pro adaptaci na změny klimatu nejsou v českých podmínkách aktivními diskusními tématy ani politickou prioritou. Přesto se k iniciativě Pakt starostů a primátorů, jejíž nosnou ideou je právě aktivní přístup evropských municipalit k ochraně klimatu hlásí již 5 měst a obcí.

Webové stránky byly doplněny o přehled indikátorů tak, aby byl vidět dopad iniciativy do skutečného snížení emisí CO₂ v zapojených městech.

Podstatnou úpravou je zlepšení online platformy pro snížení administrativní zátěže a zjednodušení monitorovacího procesu. Extranet Paktu byl vylepšen o další automatické funkce, zejména pak o přehledný a interaktivní systém reportingu.

Dále pokračují práce na zpracování podkladů a pomoc v národních jazycích a podle specifik jednotlivých zapojených zemích, například v Maďarsku, České republice, Polsku, Slovensku ale i v Rakousku.

Také aplikace e-manažer umožňuje sledovat vybrané indikátory a jmenovitě pak emise CO₂ na úrovni města a na úrovni jednotlivých budov.

Více informací naleznete na <http://www.paktstarostuaprimatoru.eu> a www.energetickymanagement.cz.

Obrázek ze strany 3 převzat z <http://www.iso.cz/>

Zpravodaj ENERGETICKÝ MANAŽER PRO MĚSTA A OBCE vydává PORSENNÁ o.p.s. jako informační podporu internetové aplikace e-manažer pro energetický management. PORSENNÁ o.p.s. provozuje také informační portál www.energetickymanagement.cz. Přetisk článků v tomto zpravodaji je možný s uvedením zdroje.

Em E-manažer

e-manažer programuje:
Arakis&Belleville, s.r.o.
T: 387 410 817, I: www.arakis.cz

e-manažer provozuje: PORSENNÁ o.p.s.
T: 241 730 336, I: www.porsennaops.cz
M: 603 286 336 E: ops@porsenna.cz

 PORSENNÁ